

С Т А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р **Валентина Любенова Николова-Алексиева**,
Университет по Хранителни Технологии - Пловдив,
Професионално направление 3.8. Икономика
Научна специалност „Икономика и управление“ (Бизнес икономика,
Корпоративно управление)

Относно: конкурс за **професор** в област на висшето образование 3. Социални,
стопански и правни науки, професионално направление
3.7.Администрация и управление, научна специалност
“Бизнес комуникации и управление на личностното развитие“,
обявен от **Висшето Училище по Застраховане и Финанси**

1. Общо представяне на процедурата и кандидата.

Конкурсът за заемане на академичната длъжност ‘**професор**’ по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7.„Администрация и управление (Бизнес комуникации и управление на личностното развитие)” е обявен за нуждите на Висше Училище по Застраховане и Финанси (ВУЗФ) - София в ДВ, бр. 30/15.04.2022 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса, съгласно Заповед № 167/25.07.2022 г. на Ректора на ВУЗФ.

В конкурса участва само един кандидат – доцент д-р Даниела Илиева от Висше Училище по Застраховане и Финанси - София. През 2004 г кандидатът придобива бакалавърска степен по Бизнес администрация в Европейския университет, а през 2006 г магистърска степен по Маркетинг в УНСС. В периода 2011-2015 година защитава дисертационен труд и придобива ОНС „Доктор” по научната специалност „Социално управление“ в УНСС. През 2020 г. завършва обучение по Изкуствен интелект към Масачузетския технологичен институт.

Академичната си кариера започва през 2009 г. като хоноруван преподавател в УНСС-София, където до 2016 г. преподава по дисциплините „Мениджмънт“, „Управление на човешките ресурси“, „КСО“, „Организационно поведение“. В периода 2011- 2016 година е гост-лектор не само в Университета Шефилд, но и във ВУЗФ, където през 2016 г. придобива научното звание „доцент“. От 2016 г. до настоящия момент е гост-лектор в УНИБИТ и в СУ „Климент Охридски“.

За периода от 2003 г до настоящия момент доц. Даниела Илиева придобива богат опит и в бизнес практиката, като заема последователно позициите мениджър „Събития“ и мениджър „Хотел“ в Maxi Park Hotel&SPA, от 2012 г. до сега е бизнес консултант по Корпоративни обучения, а от 2015 г. до сега е изпълнителен директор на Фондация „Право и интернет“. Има придобити над 10 различни професионални квалификации, като някои от тях са: „Сертифициран консултант по Бизнес етикет и международен протокол“, „Мастърклас по презентационни умения и умения за публична реч“, „Сертифициран трейнър по НЛП“, „Сертифициран трейнър по

Хипнотерапия“ и др., което допълва нейната теоретична подготовка с полезни за преподавателската работа практически знания и умения.

Доц. д-р Даниела Илиева извършва активна дейност в обществени организации и мрежи. Тя е действащ член на над 12 международни професионални дружества като SOURCE Societal Security Network; European Platform for Adult Learning in Europe; European Mentoring and Coaching Council; International NLP Association и др.

Владее отлично английски и испански език, ползва на добро ниво немски и руски език, което ѝ позволява да следи чуждестранните научни постижения и добрите управленски практики и да ги адаптира към съвременните условия.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност.

Кандидатът отговаря на всички задължителни условия по чл. 24 от ЗРАСРБ и на допълнителните изисквания на ВУЗФ, съгласно чл. 15, ал. 1 на ЗРАСРБ и чл. 60 на ППЗРАСРБ.

По отношение изискването за придобита ОНС „Доктор“ (чл.60, ал.1, т.1 от ППЗРАСРБ) – през 2015 г. доц. д-р Илиева защитава дисертационен труд в УНСС, на тема: „Методика за усъвършенстване на презентационни умения“. Тя придобива образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Социално управление“ (диплома №182/05.02.2015г.).

По отношение на изискването за минимален академичен стаж (чл.60, ал.1, т. 2 от ППЗРАСРБ) - общият трудов стаж на доц. Даниела Илиева като преподавател във ВУЗФ е над 6 години (служ. бел. № 414/28.06.22 г). Очевидно кандидатката покрива напълно законовото изискване за минимален академичен стаж от две години.

По отношение на изискването за публикуван монографичен труд (чл.60, ал.1, т. 3 от ППЗРАСРБ) –доц. Илиева е представила хабилитационен труд на тема „Управление на личностното развитие“. Трудът е рецензиран от двама уважавани в научните среди рецензенти, публикуван е през 2022 г. в издателство „Григорий Богослов“, София“ и е с обем от 149 страници. Тематиката на монографичния труд, обектът, предметът и времевият период, за който се отнася, не предполага припокриване с дисертационния труд и монографията за заемане на академичната длъжност „доцент“, на кандидата, което отговаря на законовото изискване на чл.24, ал.1, т.3 от ЗРАСРБ.

По отношение на изискването да са представени други оригинални научно-изследователски трудове (чл.60, ал.1, т. 4 от ППЗРАСРБ) – кандидатът е представил 2 монографии, 1 книга на база дисертационен труд, 8 статии и 1 доклад от международна научна конференция. Всички те се отнасят за периода 2019 - 2022 година, което не предполага припокриване с публикации от предходни конкурси за заемане на академични длъжности и докторска степен.

*По отношение на изискването да отговоря на съответните минимални национални критерии и на изискванията по чл. 1а, ал.2; (чл.60, ал.1, т. 5 от ППЗРАСРБ) – съгласно представената Справка, кандидатката е постигнала общо **1 345 точки** (от показатели: А- 50 т; В-100 т; Г-250 т; Д- 155 т.; Е-790 т), което надвишава значително изискуемия праг от 550 точки. Прави впечатление, че е отчетена активност по всеки един от показателите, а по някои от тях е отчетено изпълнение, превишаващо значително минималния праг – като например Е (проекти, учебници и др). Това*

доказва безспорно потенциала на кандидата за заемане на академичната длъжност и огромният труд, който той е положил.

По отношение на изискването да няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове (чл.60, ал.1, точка б от ППЗРАСРБ) – към момента не е установено такова.

Даниела Илиева е и *разпознаваем изследовател* с приноси в областта на социалното управление и бизнес комуникациите. Цялостната педагогическа подготовка и дейност на доц. Илиева показва, че тя е утвърден и уважаван преподавател, който се търси и от други университети като лектор. Тя е и с *утвърден международен имидж*. Многократните ѝ участия на национални и международни форуми и множество телевизионни предавания и медийни инициативи е доказателство за нейния потенциал да се развива и желанието ѝ да работи за издигане имиджа на ВУЗФ.

Въз основа на всичко посочено по-горе, относно разностранната и задълбочена преподавателска и научноизследователска работа на доц. д-р Илиева, считам че *тя напълно отговаря на количествените и качествените изисквания* за заемане на академичната длъжност „професор” на ВУЗФ.

3. Оценка на учебно-преподавателската и научно-изследователска дейност

Доц. д-р Даниела Илиева има осигурена преподавателска натовареност по дисциплините: „Бизнес комуникации в IT проекти“ (бакалаври и магистри); „Бизнес комуникации и етика“; „Бизнес етикет“ (на бълг. и на англ. език); „Делови комуникации и бизнес събития в туризма“; „Корпоративна култура и комуникации“; „Корпоративна култура и конкурентоспособност“; „Основи на управлението“; „Стратегическо управление“; „Теоретични основи на КСО“; „Управление на IT проекти“; „Управление на ЧР“; „УЧР в 21 век“; „Бизнес комуникации“ (на англ.език); Бизнес етика (на англ.език); Бизнес умения за успешно лидерство (на англ.език); КСО и етика (на англ.език); Лидерство и корпоративна култура (на англ. език). Отчетената ѝ аудиторна заетост за периода 2017-2022 г е общо 1 350 лекционни часа (*служ. бел. № 414/28.06.22 г*). От справката е видно, че през последните учебни години аудиторната ѝ заетост е между 300 и 400 часа, следователно надхвърля задължителния минимум.

Резултатите от научната дейност на кандидата за „**професор**“ са впечатляващи. Извън представените в конкурса материали е приложен списък с още **33** публикации, в това число: **1** монография, **21** статии и научни публикации (вкл. в международни списания) и **11** доклада от конференции в страната и в чужбина. Представените публикации са доказателство за творческата ѝ активност в научно-приложната дейност, свързана с преподаването на учебни дисциплини.

Отлично впечатление прави активното ѝ участие в проектна дейност. Доц. Илиева е взела участие в **16 международни научни и образователни проекта**, от които на 1 национален и на 7 международни проекта е била ръководител. *Тематиката и дейностите по проектите, в които тя участва са пряко свързани с нейната преподавателска и изследователска работа.* Високата проектна активност дават основание да се заключи, че д-р Илиева е придобила достатъчно опит и рутина и свидетелства за *професионализъм в преподавателската ѝ работа.*

Д-р Даниела Илиева осъществява и *ръководство на 4-ма успешно защитили докторанти* през периода 2018 г. – 2022 г.

Учебно-преподавателската и научна дейност на доц. д-р Илиева като лектор, автор на множество научни публикации, ръководител и участник в много международни и национални проекти и научен ръководител на докторанти, напълно съответства на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ във ВУЗФ.

4. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Внимателното запознаване с научната продукция ми дава основание за следните изводи и обобщения:

Първо, доц. Илиева участва в настоящия конкурс с достатъчна научна продукция, чийто обем възлиза на *628 стандартни страници*. Относителният дял на самостоятелните публикации е 75 %, а публикациите в съавторство – 25 %, което свидетелства, че кандидатът за професор притежава не само *ярко изразена способност за самостоятелна изява, но и безспорни умения за работа в екип.*

№	Вид на публикациите	Самостоятелни		В съавторство		Общо
		Български език	Английск и език	Български език	Английски език	
1	Монографии	2	-	-	-	2
2.	Книга на база дисертационен труд	1	-	-	-	1
3	Студии	-	-	-	-	-
4	Статии	4	2	1	1	8
5	Научни доклади	-	-	-	1	1
6	Учебници и помагала	-	-	-	-	-
	Общо:	7	2	1	2	12

Второ, публикациите на доц. Даниела Илиева разкриват амбицията ѝ да изследва актуални, сложни и значими за съвременната наука и бизнес практика проблеми. Нейните интереси са най –вече в областта на социалното управление, бизнес комуникациите и личностното развитие. *Всички те са пряко съотносими към дисциплините на конкурса.*

На *личностното развитие* е посветена и самостоятелната ѝ монография „Управление на личностното развитие”, в която доц. Илиева изключително добросъвестно е събрала и обработила огромно количество информация. Основен акцент се поставя върху себепознанието и върху значимата ролята на учителите, университетските преподаватели и менторите в процеса на личностно развитие. Тезата е, че само личност, която познава себе си, своите таланти и своите силни страни, личност, която живее и работи в синхрон със заложбите и дарованията си, може да постигне благосъстояние, успех и удовлетворение в различните области на живота. Монографията *заслужава висока оценка както от теоретична, така и от практическа гледна точка.* Тя засяга тема и проблеми, отнасящи се пряко до тематиката на обявения конкурс.

На *бизнес комуникациите* е посветена втората монография „Комуникация навреме и на място“, издадена от реномирано издателство ИК „Божидар Данев“- София през 2020 година. Тя е структурирана в 6 глави с общ обем от 272 страници. В нея д-р

Даниела Илиева си е поставила за цел да представи концептуална рамка и инструментариум за постигане на специфични умения за комуникация чрез поемане на отговорност за комуникационния процес. Даниела Илиева разглежда класическите теории за комуникация през нов, по-актуален прочит и ги обединява в идеята за отговорна комуникация. Представено е едно интересно преплитане на класика и модернизъм, на старото и новото в бизнес и неформалната комуникация. *Трудът е разработен на високо съвременно научно ниво и представлява завършено изследване с конкретни теоретико-методологически и практико-приложни приноси.*

Анализът на представените в настоящата процедура публикации показва, че те се отличават, както с актуалност и оригиналност, така и с ясна методическа рамка и професионална интерпретация на емпиричните резултати. Те не повтарят публикации, свързани с предходни конкурси. По своята съвкупност тези научни трудове разкриват задълбочен научен интерес на доц. д-р Илиева в тематичната област на конкурса: бизнес комуникации и управление на личностното развитие.

Трето, представените публикации са публикувани в реномирани издания, реферирани и индексирани в други международни бази данни с научна информация. Оценявам положително стремежът на доц. Даниела Илиева да публикува трудовете си в международни издания, както и такива в национални издания, на английски език (около 33 % публикациите ѝ са на английски език). *Това увеличава значително потенциала на нейното творчество да стане разпознаваемо в международните научни среди.*

Четвърто, активната публикационна дейност на доц. Илиева се съчетава с висока цитируемост на нейни научни публикации. Общият брой на **цитиранията е 28**, от които **три са** в монографии и колективни томове с научно рецензиране и **двадесет и пет цитирания са** в нереферирани издания. Тази информация по категоричен начин доказва, че изследователските постижения на кандидата са *намерили признание и публична известност сред научната общност.*

Представените публикации атестират доц. д-р Даниела Илиева като *сериозен, добросъвестен, задълбочен и перспективен научен работник.*

5. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Публикациите съдържат редица научни, научно-приложни и приложни приноси с различна степен на значимост за социално-управленската наука:

Към **научните приноси** спадат:

- систематизирани са разнообразни теории в областта на управлението на човешките ресурси като са изведени и адаптирани към българските условия приложими подходи за кариерно развитие, управление на талантите и управление на стреса;
- систематизирани са основни класически и съвременни теории в четири управленски изследователски области: управление на човешките ресурси, организационно поведение, управленска психология и кариерно развитие.
- изведени са теоретични обобщения и са открити концептуалните подходи на наличието на връзки между фактори на образованието, семейната среда и управлението на човешкия капитал в организациите;
- обогатено е научното познание в областта на управлението на човешките

ресурси като особено внимание е обърнато на техники за личностното развитие, формирането на ценностната система, изборът на образование и кариерна ориентация на служителите.

Към **научно – приложните** спадат:

- открояна е ролята и мястото на теоретичната и приложна концептуална рамка на „себепознанието“, натрупано в резултат на възпитанието и системата за образование и управлението на представянето. На тази основа е аргументирано „подходящото“ място на „новите“ методики за личностно развитие, основани на well-being – благосъстояние.
- предложена авторова методика, отчитаща индивидуалния времеви ресурс на обучавания, с цел усъвършенстване на презентационните му умения в бизнеса.
- на основата на изучаване на развитието на дигиталните технологии е представено авторово виждане относно дигиталните умения на хората и връзката им с дигиталното предприемачество. Съобразно това, се предлагат авторови стъпки за проектиране нови бизнес модели, които чрез средствата на комуникация да удовлетворяват клиентите с удобство, отлично качество и достъпни цени.
- проведен е анализ на особеностите на образователната система като особено внимание е обърнато на уменията, които учениците трябва да развият за своето бъдеще, пренебрегвайки уменията, от които се нуждаят учителите, за да се справят с бързите технологични промени.

Към **приложните** спадат :

- проучени са актуални програми за развитие и управление на таланти в български и международни организации, функциониращи в България и на тази основа е предложен модел и програми за личностно развитие в училищна и университетска среда в България.
- идентифицирани са съвременните предизвикателства при „сблъсъка на поколенията“ като са систематизирани основни елементи на отношението „ученик-учител“. На тази основа са предложени приложими в практиката комуникационни техники, актуални насоки и иновативни модели за усъвършенстване и подобрене на тези отношения.
- предложени са приложни инструменти за използване на менторство, коучинг и други техники, развиващи и подпомагащи междуличностните отношения и личностното развитие на работното място.

Обобщено научните постижения на доц. Даниела Илиева считам за *нейно лично дело* и могат да бъдат отнесени към групата на „*обогавяване на съществуващите знания*“ и на „*приложение на нови научни постижения в практиката*“, а така също и „*получаване на нови данни и факти*“ за изучавани икономически обекти.

6. Основни критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки, същевременно си позволявам да дам следните препоръки за бъдещата работа на кандидата:

- Препоръчвам да насочи усилията си към публикации, в реномирани издания, реферирани и индексирани в световните база данни като Scopus и Web of Science.

- С цел усъвършенстване на учебния процес, препоръчвам кандидатът да положи усилия за разработване на учебници и учебни помагала по дисциплините, които ще извежда във ВУЗФ.

Тези бележки не трябва да се възприемат като „критика“ и не са от такъв характер, че да оспорват приносите на кандидата за професор. Те са колегиална „препоръка“ и „насърчаване“ по повод предстоящите научни прояви на доц. Даниела Илиева и израстването ѝ на академичното поприще.

7. Заключение

Въз основа на гореизложеното мога да обобщя, че е налице една убедителна кандидатура за заемане на академичната длъжност „професор“ на ВУЗФ. **Доцент д-р Даниела Илиева** е перспективен учен, съчетаваща научноизследователската с практико-приложната дейност, доказала своите постижения и в учебно-преподавателската работа.

Документите по конкурса свидетелстват, че са изпълнени всички национални минимални критерии и *количествените, и качествените изисквания* на ВУЗФ за заемането на академичната длъжност „професор“.

С пълна убеденост давам ПОЛОЖИТЕЛНАТА си оценка и препоръчвам на останалите уважавани членове на Научното жури да гласуват ЗА ПРИСЪЖДАНЕ на академичната длъжност „професор“ на доц. д-р Даниела Илиева в професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Бизнес комуникации и управление на личностното развитие“.

15.08.2022 г.
гр. Пловдив

Изготвил становището:

/ проф. д-р В. Николова-Алексиева /